

Reijo Vaura 26.2.2024

Turun Silakka- ja Saaristolaismarkkinat – pidetyt suurtahtumat muutoksessa

Ajatus Silakkamarkkinoista heräsi Lions Club Turku/Aninkaisen veljien keskuudessa 70-luvun loppupuolella. Alkuperäinen ajatus oli tuoda troolarilla silakkaa Aurajokirantaan ja lapioida sitä suoraan turkulaisten kasseihin! Ajatus tästä sitten jalostui realistisempaan suuntaan yhteistyössä Varsinais-Suomen Kalastajaliiton ja Åbolands Fiskarförbundetin kanssa. Ensimmäiset nykymuotoiset Turun Silakkamarkkinat pidettiin Aurajoen itäisellä puolella lokakuussa 1979. Myyntipisteitä oli 14 kpl. Näin oli herätetty henkiin jo tiettävästi 1636 alkanut Turun kalamarkkinaperinne, joka oli katkennut vain 1940-luvun sotavuosiksi.

Markkinat olivat kasvaneet sellaisiin mittoihin vuosituhannen vaihteessa, että oli tarpeen selkeyttää markkinoiden järjestäjätahon muodollista päätöksentekoa ja vastuita. Lions-klubi ja kalastajajärjestöt, nykyisin Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry ja Åbolands Fiskarförbund rf., perustivat Turun Kalamarkkinayhdistys ry:n, Åbo Fiskmarknadsförening rf:n vuonna 2002. Markkinoitten järjestelytehtävät jaettiin kolmen jäsenyhdistyksen kesken. Yhdistyksen puheenjohtajan nuija on ollut perinteisesti lions-klubimme edustajilla.

Turun Silakkamarkkinat järjestetään nelipäiväisinä aina lokakuussa. Vuodesta 1997 alkaen ryhdyttiin järjestämään myös huhtikuussa Turun Saaristolaismarkkinoita, jotka ovat kolmipäiväiset. Markkinoita on järjestetty katkeamatta – vain koronavuosina 2020 ja 2021 markkinat jäivät pitämättä. Tämän vuotiset Silakkamarkkinat ovat 44. ja Saaristolaismarkkinat 26. nykymuotoiset markkinat.

Myyjät ja myytävät tuotteet

Markkinat ovat kasvaneet melkoisesti. Huippuvuosina 2016/2017 myyjiä oli Silakkamarkkinoilla 160 ja Saaristolaismarkkinoilla 110, josta ammattikalastajia 28/11 ja kalanjalostajia 17/15. Yleisöä on laskettu käyneen ennätysvuosina Silakkamarkkinoilla 100 000 ja Saaristolaismarkkinoilla 60 000. Markkinoilla on myös kalanjalostajia, alkutuottajia, käsityöläisiä ja monenlaisia muita myyjiä. Lukuisat kalaravintolat ovat markkinoilla erityisen suosittuja. Koronavuosien jälkeen ei myyjien määrissä ole päästy entisille tasoille. Moni markkinamyymyjä lopetti toimintansa pandemiaan. Tarvittaneen uusi yrittäjäpolvi, joka saa alan taas kukoistamaan. Tunnettua on, että ammattikalastajien määrä on Suomessa ollut laskeva. Viime Silakkamarkkinoilla oli enää 13 kalastajaa.

Säännöllisesti tulee yleisöltä markkinoitten aikaan ihmettelyä ja kysymyksiä mm. somessa, että mitkä ihmeen silakkamarkkinat nämä ovat, kun tarjolla on pääasiassa muuta kuin kalaa - metrilaku ja pölypussit aina mainitaan! Myös todetaan, että tuoretta silakkaa on kovin vähän tarjolla. Tuoretta silakkaa on, jos kalastajat sitä markkina-aikaan onnistuvat saaliiksi saamaan, mutta saaliitkin ovat jääneet viime vuosina laihoiksi. Me järjestäjät sitten vastaamme, että markkinoitten järjestäminen on oltava myös järjestävälle organisaatiolle taloudellisesti kannattavaa. Kalamarkkinoita ei olisi mahdollista järjestää kannattavasti, jos myytäisiin vain kalaa. Toki pyrkimyksenä on saada markkinoille myyjiä, joiden toiminta liittyy kalastukseen, saaristoon ja saaristossa harjoitettaviin elinkeinoihin, matkailuun ym. Muiden myyjien osallistuminen tukee myös kalastajien osallistumista. Kun tavoitteena on aina saada mahdollisimman monta kalastajaa ja kalanjalostajaa markkinoille, muiden myyjien osallistuminen mahdollistaa kalastajien paikkahintojen pitämisen kohtuullisella tasolla. Järjestäjien tuotot tulevat siis paljolti muiden myyjien osallistumisesta ja tuotot menevät siten kalastajajärjestöjen kautta nimenomaan hyödyttämään kalastuselinkeinoja. Lions-klubin saama tuotto menee kaikki tietysti

hyväntekeväisyyteen, joka koituu pääasiassa turkulaisten hyväksi, vanhuksille, vähäosaisille, lapsille ja nuorille.

Turun kalamarkkinat muuttuvassa kaupungissa

Nykymuotoisten kalamarkkinoitten perinteinen alue on ollut joen läntisellä puolella Auran-sillalta Marina Palacelle saakka ja itäisellä puolella teatterisillalle asti. Jo ennen koronavuotia tultiin siihen tulokseen, että jatkossa markkinoita ei tällä paikalla voida järjestää. Uudet pelastusviranomaisten määräykset eivät enää sallineet pystyttää myyntikojuja rakennusten seinustoille, joten pitkää pätkeä toista kadunpuolta ei voitu käyttää. Itä-ranta oli myös todettu hankalaksi sekä myyjille että yleisölle. Siellä myyntikojujen huoltaminen rakentamisen- ja purkamisen aikaan samoin kuin täydennykset oli hoidettava suoraan kadulta, joka oli liikennehaitta ja vaarallista ja vaston liikennesääntöjäkin. Siellä myyntikojut sijaitsivat aivan jalkakäytävän vierellä, jossa myös pyöräiltiin. Pyöräteitten väliaikaiset järjestelyt olivat vaikeita ja tulivat kalliiksi. Myös länsipuolella logistiikka erityisesti rakentamisen ja purkamisen aikana oli vaikeaa alueen kapeuden vuoksi. Myös yleisölle tila kävi ruuhka-aikoina liian ahtaaksi.

Uusi markkina-alue

Turun kaupunki arvostaa markkinatapahtumaamme yhtenä suurimmista yleisötapahtumista, jota turkulaiset ja laajan lähialueen asukkaat rakastavat. Kaupungin tapahtumaorganisaatio toimi aktiivisesti uuden markkina-alueen löytämiseksi. Kaupunki linjasi, että merellisenä tapahtumana uusi markkina-alue on sijoitettava joen alajuoksulle sataman suuntaan. Uudeksi alueeksi esitettiin ja hyväksyttiin sitten joen länsirannan alue Martinsillalta Förille – tarkemmin sanottuna Sairashuoneenpuiston ja Wechterinkujan välinen alue. Uuden paikan markkinointi koettiin tietysti haasteelliseksi, johon tuli panostaa, jotta yleisö löytää paikalle entiseen tapaan. Kuinka yleisö keskustasta lähtee liikkeelle joen alajuoksulle? Tämä herätti kysymyksiä. Kaupungin taholta annettiin heti ymmärtää, että kaupunki tukee uuden paikan markkinointia monella tapaa. Uutta ja tiivistynyttä yhteistyötä kaupungin kanssa syntyi alueen markkinointiin. Kaupunki kasvatti mm. suur tapahtuma-avustustamme, joka tuli tarpeen uuden paikan tunnetuksi tekemiseksi ja mm. muutoksesta johtuvien järjestelmämuutosten kattamiseksi.

Ensimmäiset markkinat uudella alueella koronavuosien jälkeen olivat 2022 Turun Saaristolaismarkkinat huhtikuussa ja Turun Silakkamarkkinat lokakuussa. Uudella alueella on jo järjestetty neljä markkinatapahtumaa ja viidennet ovat nyt Turun Saaristolaismarkkinat 26. – 28.4. tänä keväänä. Suuri yleisö on löytänyt uuden markkinapaikan hyvin. Sekä yleisö että myyjät ovat olleet varsin tyytyväisiä alueeseen. On kiiteltävä alueen väljyyttä. Ruuhka-aikoinakin yleisö mahtuu paremmin kulkemaan ja voi pysähtyä kiinnostaville myyntikojuille ostoksia tekemään eikä vain kulkea yleisövirran mukana. Myyjät kiittelevät helpompaa kulkua rakentamisen ja puron aikaan. Myyjille on järjestetty pari internet-kyselyä, joista saatiin arvokasta positiivista palautetta. Huono asia on se, että kalaa ei voi myydä veneestä, sillä joen parras on liian korkea, mutta fakta on myös se, että kalastajillekin on helpompaa ja edullisempaa tulla paikalle autolla. Viime syksyn Silakkamarkkinoilla myyntipaikat olivat kaikki täynnä, joten lisää tilaa tarvitaan, kun markkinat toivottavasti kasvavat taas entisiin mittoihin. Kaupunki on jo nyt antanut ymmärtää, että aluetta voidaan jatkaa Föriltä sataman suuntaan.

Veljet vahenevat – tulevaisuus on varmistettava

Lions-klubillemme kuuluu Turun Kalamarkkinayhdistyksen jäsenenä sovitun tehtävänjaon mukaisia töitä koko markkinoiden järjestelyissä ja markkina-alueella. Tämän lisäksi klubimme ylläpitää omaa

kahviota - oikeammin sanottuna grillikahviota, kun grillimakkaraa myydään melkoiset määrät. Olemme tarjonnassa panostaneet laatuun. Joka aamu, sunnuntainakin, saamme aamulla leivottuja Naantalín kylpylän leipomia munkkeja ja voisilmäpullia, joita asiakkaat jo kysyvät, ovatko ne niitä samoja hyviä kuin viime markkinoilla! Olemme takoneet myyntiennätyksiä sekä Silakka- että Saaristolaismarkkinoilla. Myyntitelttamme on alueella erittäin näkyvällä paikalla. Tämä klubimme varojenkeruuaktiiviteetti on parhaimmillaan ollut hieno yhteisöllinen tapahtuma, joka on tuonut klubilaisia ja ladyja yhteen kymmenien vuosien aikana. Yhteistyö kalastajajärjestöjen kanssa on ollut saumatonta, avointa ja keskinäiseen luottamukseen perustuvaa.

Monien klubien ongelma on, että veljet vanhenevat. Ns. luonnollinen poistuma on ollut viime vuosina runsasta eikä uusia jäseniä ole saatu riittävästi tilalle. Monet markkinajärjestelytehtävät vaativat myös fyysistä kuntoa ja kykyä, joka vanhenevassa veljeskunnassa väistämättä on ollut hiipuva. Niinpä tekijöitä on ollut entistä vähemmän ja tehtävät ovat jääneet entistä harvemmille. Niinpä allekirjoittanut alkoi puhumaan jo ennen koronavuosia, että klubillamme ei taida olla muuta mahdollisuutta kuin saada joku toinen klubi meihin liittymään. Oli varmistettava, että pystymme suoriutumaan niistä tehtävistämme kalamarkkinoitten järjestelyissä, jotka meille sopimuksen ja Turun Kalamarkkinayhdistyksen sääntöjen mukaan kuuluvat. Yhdistymisasiassa lähestyttiin Lions Club Turku/Linnaa virallisemmin syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana. Muodostettiin työryhmä valmistelevaan yhdistymistä. Työryhmään kuuluivat molempien klubien istuvat presidentit Rainer Helenius ja Tapio Jokinen, sekä Markku Patrikainen ja allekirjoittanut. Klubit tekivät asiassa muodollisia päätöksiään viime syksyn aikana ja yhdistyminen saatiin tehtyä ja rekisteröityä LCI:ssa tammikuun alussa tänä vuonna. Klubin nimeksi tuli Lions Club Turku/Aninkainen-Linna ry. Klubin jäsenmäärä on yhdistymisien jälkeen 36 veljeä. Ilahduttavasti saimme myös kaksi uutta jäsentä viime syksynä sekä yhden siirtojäsenen.

Klubin kalamarkkinoihin liittyvien tehtävien uudelleen organisointi on pantu alulle tekemäni mallin mukaan. Tavoitteena on jakaa tehtävät selviin osa-alueisiin, joissa ko. toiminnosta vastuussa oleva veli

kokoaa tehtävän suorittamiseen tarvittavat resurssit. Työssä on päästy hyvään alkuun ja vanhoista ”linnalaisista” on löytynyt taustaa, joka varmistaa klubimme osalta tämän hienon aktiviteetin jatkuvuuden varmistamisen vuosiksi eteenpäin. Yhdistymisellä haettu tavoite näyttää jo nyt saavutetun!

Tervetuloa Turun Saaristolaismarkkinoille Pe 26. – Su 28.4.2024 ja Turun Silakkamarkkinoille To 24. -Su 27.10.2024

Reijo Vaura

Lions Club Turku/Aninkainen-Linna ry

Turun Kalamarkkinayhdistys ry:n hallituksen jäsen vuodesta 2012-2/2024, pj 2019- 2/2024.

Lions klubin kalamarkkinatoimikunnan pj. 2011 alkaen

